

Puumala

Kirkonkylä – Kuoreksenniemi

luontoselvitys

Jouko Sipari

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO

1. TUTKIMUSMENETELMÄT	3
2. YLEISKUVAUS	4
3. OSA-ALUEET	5
3.1. Keskusta, Puumalansalmen sillan itäpuoli	5
3.2. Keskusta, Puumalansalmen sillan länsipuoli	6
3.3. Sappulanlahti –Hevossaaren alue	7
3.4. Keskusta, Pappilantie-Hiekkarannantien	8
3.5. Hiisivuori ja Kainulaisenkenkku	10
3.6. Vehkolampi ja Vehkotaipale	11
3.7. Kukkeistenniitty ja Pitkäsuo	12
3.8. Pallomäki	14
3.9. Pappilanlahti	15
3.10. Kuusela	16
3.11. Koskenselän ranta	17
3.12. Lostijärvi	18
3.13. Lauttakankaanmäki	20
3.14. Särkijärvenvuori	21
3.15. Särkijärvi	22
3.16. Lampila	22
3.17. Lampilan alueen ranta	23
3.18. Hepolampi	24
3.19. Metiäislampi	25
3.20. Jalkanen	26
3.21. Valtolan, Oivilan ja Hylkeenlahden kylämaisema	27
3.22. Hylkeenlahden perukka.....	28
3.23. Sahanlahti	30
3.24. Kuoreksenmäki	32
4. YHTEENVETO	33

LIITTEET

Kansikuvassa puolukka (Vaccinium vitis-idae) keskustaajamassa Venetien varrella.

JOHDANTO

Puumalan keskustan suunnittelualueelle tehtiin rakennus- ja maankäyttölain mukainen ympäristöarviointi kesällä 2011. Työssä inventoitiin suunnittelualan luonnonsuojelulain 29§ mukaiset suojellut luontotyypit, metsälain 10§ mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt, vesilain 15a§ ja 17a§ tarkoittamat pienvedet sekä muut arvokkaat kohteet. Suunnittelualan eläin- ja kasvilajiston inventoinnissa arvioitiin uhanalaisten lajien (Luonnonsuojelulaki 46§) ja erityistä suojelua tarvitsevien lajien (LSL 47§) sekä luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien esiintymisalueiksi sopivia kohteita.

Lajistoa koskeva selvitystyö keskittyi kasvistoon ja linnustoon. Linnusto- ja kasvistoselvitysten yhteydessä selvitettiin myös mahdollista liito-oravan (*Pteromys volans*) esiintymistä suunnittelualueella. Erillistä nisäkaskartoitusta alueella ei kuitenkaan tehty. Muut mahdolliset luontoarvot, joilla voisi olla merkitystä alueen maankäyttöä suunniteltaessa, käytiin läpi kasvistoselvityksen yhteydessä. Suunnittelualan maaperä- ja vesiolosuhteita arvioitiin kunkin alueen ekologiaa ja käytettävyyttä silmällä pitäen.

Inventoinnissa suunnittelualue jaettiin vallitsevan maankäytön ja ekologisten erityispiirteiden kannalta osa-alueisiin alueen maankäytön suunnittelun helpottamiseksi (osa-alue numerointi sisällysluettelon numeroinnin mukainen, osa-aluejako näkyy liitteen kartoissa). Osa-alueiden inventointitulosten perusteella esitetään raportissa osa-alueittain suosituksia huomioonotettavista seikoista.

1. TUTKIMUSMENETELMÄT

Inventointi keskittyi kasveihin ja lintuihin, muuta lajistoa (lähinnä nisäkkäät ja nisäkkäistä erityisesti liito-orava) seurattiin kasvillisuuskartoituksen yhteydessä. Kasvilajisto tutkittiin kartoittamalla alue systemaattisesti osa-alueittain kesä-heinäkuun aikana rauhoitettujen ja uhanalaisten lajien toteamiseksi. Varsinainen inventoikausi oli heinäkuu. Kartoituksen yhteydessä tutkittiin alueelta myös mahdolliset rauhoitettavat tai suojelua vaativat biotoopit (mm. pienvedet) sekä mahdolliset uhanalaisille lajeille soveltuvat elinympäristöt, merkittävät maisemakokonaisuudet sekä mahdolliset muut arvokkaat luontotekijät sekä arvioitiin alueen maaperä- ja vesiolosuhteita ekologiselta kannalta.

Lintukartoitus suoritettiin neljänä eri kertana touko-kesäkuun aikana siten, että kaksi kartoituskertaa oli touko-kesäkuun vaihteessa (toukokuun neljäs viikko ja kesäkuun toinen viikko) ja kaksi kesä-heinäkuun vaihteessa (kesäkuun kolmas ja heinäkuun ensimmäinen viikko). Kartoitus suoritettiin käymällä suunnittelualue systemaattisesti läpi siten, että osa-alueet käytiin läpi eri vuorokauden aikoina lajien erilaiset vuorokausiaktiivisuudet huomioiden. Lintukartoituksen tuloksia täydennettiin kasvukartoituksen yhteydessä, jolloin oli mahdollista seurata mm. lajien pesimistä suunnittelualueella. Inventoinnissa on hyödynnetty myös aiempien inventointien yhteydessä tehtyjä havaintoja suunnittelualueelta, suunnittelualueesta tehtyjä muita selvityksiä (Kettunen 2009) sekä harrastajien tekemiä havaintoja suunnittelualueella (Tiira, Hatikka).

Liito-oravan mahdollista esiintymistä suunnittelualueella seurattiin aktiivisesti tarkastamalla kaikki kolopuut, kaikki halkaisijaltaan yli 30-senttiset lehtipuut, erityisesti kookkaat haavat, koivut ja tervalepät sekä jos havaittiin lajille sopiva elinympäristö, jolloin alue käytiin systemaattisesti läpi

mahdollisten jälkien ja jätösten löytämiseksi. Koska suurin osa suunnittelualueen metsistä on liito-oravalle soveltumatonta, keski-ikäistä mäntymetsää, liito-oravasta on maininta raportissa vain, jos on todettu sovelias elinympäristö tai kolopuita tai jos itse laji on todettu. Luonnonoloista johtuen kasveista erityisesti seurattiin mahdollista kangasvuokon (*Pulsatilla vernalis*) esiintymistä alueella.

Maaperä- ja valuma-aluehavainnot tehtiin kasvilisuuskartoituksen yhteydessä vertaamalla tehtyjä maastohavaintoja karttojen ja muiden lähteiden tietoihin. Maastohavaintojen yhteydessä kiinnitettiin erityisesti huomiota paitsi aiemman maankäytön vaikutuksiin myös mahdollisiin tulevan maankäytön riskeihin. Havainnot ja mahdolliset johtopäätökset (suositukset) on esitetty raportissa ja suosituksia vastaavat alueet on merkitty karttaliitteisiin.

2. YLEISKUVAUS

Puumala on saarien ja vesireittien kunta. Puumalan keskusta sijaitsee etelään työntyvällä niemellä Koskenselän ja Kukkeistenselän välissä. Puumalan topologiaa luonnehtii kallioperän ruhjeisuus, joka tekee maisemasta paikoin jyrkkäprofiilisen, jossa kalliomäet ja niiden väliset kapeat pitkät suot tai järvet vuorottelevat. Puumalan keskusta-alueella peittää suurelta osin hietapitoinen harjusora ja hietapitoinen glasifluviaalinen sedimenttiaines, joka tasoittaa merkittävästi maisemaprofiilia ja on mahdollistanut aikanaan maanviljelyn alueella.

Suunnittelualueella asutus ja kulttuurimaisema kulttuuribiotooppeineen on keskittynyt Puumalansalmen pohjoisrannalle, aivan niemen kärkeen. Erityisesti tiiviisti rakennettu on niemen länsisivu, jonne suurin osa eri toiminnoista keskittyy (satama, luotisasema, kaupat, huoltamo, uima- ja venerannat jne). Tehokkaan maankäytön vuoksi keskusta-alueella ei ole enää todettavissa luonnontilaisia biotooppeja.

Myös keskusta-alueen ulkopuolella luonnonympäristö on merkittäväällä tavalla ihmisen muokkaamaa. Asuminen, peltoviljely, hakkuut, liikenne, teollinen toiminta ja soiden ojitus ovat muuttaneet suunnittelualueen metsä-, suo- ja järviluontoa pysyvästi. Koska alkuperäislajisto suunnittelualueella on karujen olosuhteiden vuoksi ollut melko niukkaa, ihmistoiminnan tuloksena alueen lajisto on monipuolistunut merkittävästi uudenlaisten elinympäristöjen luomisen sekä mukanaan tuomien lajien kautta.

KALLIO- JA MAAPERÄ

Suunnittelualueen kallioperä on pääosin graniitteja ja suonigneissejä. Kallioperä on lukuisten ruhjevyöhykkeiden kirjoma. Kallioperän ruhjeisuus ja irtaimen maaaineksen niukkuus tuottaa jyrkkäprofiilista maisemaa, jossa korkeuserot paikallisesti voivat olla varsin suuria. Mannerjää on aikanaan täyttänyt itä-länsi –suuntaiset ruhjeet moreenilla tai glasifluviaalisella aineksella. Pohjois-etelä –suuntaiset ruhjeet mannerjää on puolestaan puhdistanut, jonka vuoksi kalliomäkien ja ruhjevyöhykkeiden suuntaisuus on pääsääntöisesti pohjoisesta etelään. Tämä näkyy mm. kapeina ja pitkinä, pohjois-eteläsuuntaisina suopainanteina, jotka ovat muodostuneet ruhjevyöhykkeeseen pitkänomaisten kalliomäkien väliin. Osaan ruhjevyöhykkeistä on muodostunut kapeita, pitkiä järviä (esim. Särkijärvi).

Suunnittelualan järvien valuma-alueet ovat usein pienialaisia, jonka vuoksi veden vaihtuvuus järvissä ja lammissa on hidasta. Jos tällainen vesi alkaa esim. ihmistoiminnan vuoksi rehevöityä, veden laatu heikkenee nopeasti ja valitettavan usein myös pysyvästi. Keskeisiä syitä veden laadun heikkenemiselle suunnittelualueella ovat olleet valuma-alueen soiden ojitukset ja peltojen voimakas lannoittaminen.

LAJISTO

Graniitti on niukkaravinteinen kivilaji, joka rapautuu hitaasti. Graniitista muodostuneet maalajit ovat niinikään niukkaravinteisia. Maaperän karuus näkyi myös suunnittelualan kasvilajistossa: lajimäärät todettiin varsin maltillisiksi ja samat lajit toistuivat alueelta toiselle. Lehtomaisten kasvuympäristöjen lajistoa todettiin pääasiassa vain kulttuuribiotoopeilla, joilla maaperä on yleensä keskimääräistä ravinteikkaampaa.

Suoritetussa ympäristöarvioinnissa kiinnitettiin erityistä huomiota alkuperäisluonnon eri tyyppisiin sekä alkuperäiseen kasvilajistoon ja muinaistulokkaisiin. Inventoinnissa ei todettu erityisen merkittäviä suojeltavia lajeja. Sen sijaan suunnittelualueella todettiin useita alkuperäisluonnon kohteita, joilla oli merkittäviä maisemallisia tai muita luontoarvoja. Näin varsinkin karuimmilla luontotyypeillä kuten karukokankailta (esim. jäkäläkalliometsät). Sahanlahden alueella ja Lauttakankaanmäellä todettiin olevan myös kulttuurihistoriallista merkitystä (kulttuurihistoriaaliset tekijät eivät olleet tämän inventoinnin kohteena).

Inventointitulokset on esitelty osa-alueittain, jotka on rajattu ekologisin ja maankäytön perusteella. Kuvauksien yhteydessä on myös annettu osa-aluekohtaiset suositukset alueen maankäyttöä ajatellen.

3. OSA-ALUEET

Osa-alueet on rajattu kartoille 1.- 6. (LIITTEET) punaisin piste-pilkkuviiva -rajauksin. Kartan osa-alue numerointi vastaa sisällysluettelon numerointeja.

3.1. Keskusta, Puumalansalmen sillan itäpuoli (Kartta 1., osa-alue 3.1.)

Puumalan keskusta on laaja kallioniemi ruhjelaakson pohjoisreunassa. Niemen kärkiosa on hietapitoisten sedimenttien peittämä ja on ollut aiemmin peltoina. Siellä täällä kalliokumpareet puhkaisevat sedimenttipatjan lisäten maisemallista ja ekologista monimuotoisuutta alueella. Rantavyöhyke on aaltojen huuhtomaa kalliokkoa ja kivikkoa. Itärannan puolella rannat ovat enemmän sorarantoja. Suuri osa rannoista todettiin kasvittomiksi ja todettu lajisto indikoi oligotrofista vettä. Lievää rehevöitymistä oli todettavissa sellaisissa lahdelmissa, joissa oli pysyvä asutus puutarhoineen (mm. järviruo'on runsastumista). Yleiseen käyttöön varattua rantaa on alueella varsin vähän, vaikka alue on aivan kuntakeskuksessa. (Kuva 3.).

Keskusta-alue satamasta itään on tiiviisti rakennettua taajama-aluetta, jossa alkuperäisbiotooppeja tapaa vain pieninä saarekkeina lähinnä rantavyöhykkeessä. Ihmistoiminnan vaikutuksesta kalliokumpareiden alustat ja notkelmat ovat rehevöityneet voimakkaasti, ja näissä paikoissa on todettavissa sekä puutarhalajistoa ja joutomaiden lajistoa että tavanomaista kangasmetsien lehtojen

lajistoa. Alueen kalliokedot ja hietamaiden kedot ovat tulokaslajien valtaamia, alkuperäislajisto todettiin tavanomaiseksi ja monin paikoin lähes kokonaan tulokaslajien syrjäyttämäksi. Tyypillisiä ketojen tulokaslajeja olivat mm. angervot, hopeahärkki ja tarhatyräkki. Yhdellä kadunvarsikedolla todettiin tummatulikukkaa (*Verbascum nigrum*) ja ukontulikukkaa (*Verbascum thapsus*), jotka ovat muinaistulokkaita. Rauhoitettuja tai uhanalaisia kasvilajeja alueella ei todettu.

Myös lintulajisto indikoi kulttuuribiotooppeja, sillä alueella todettiin pesivänä mm. varpunen (*passer domesticus*), pulu (*Columba livia*), viherpeippo (*Carduelis chloris*) ja tervapääsky (*Apus apus*). Niemen kärjessä, sairaalan länsipuolella olevassa puutarhassa todettiin myös viitakerttusen (*Acrocephalus dumetorum*) reviiri. Rantojen lajisto todettiin tavanomaiseksi suurten, karujen vesien lajistoksi (mm. rantasipi, kalalokki, kalatiira, västäräkki). Uhanalaisia lintulajeja alueella ei todettu.

Suositus. Suunnittelualueella ei todettu rauhoitettuja tai uhanalaisia kasvilajeja, uhanalaisia lintulajeja tai uhanalaisille lajeille soveltuvia elinympäristöjä. Alueella ei myöskään todettu arvokkaita luontokohteita tai muita merkittäviä luontoarvoja, jotka tulisi erityisesti ottaa huomioon alueen maankäyttöä suunniteltaessa.

3.2. Keskusta, Puumalansalmen sillan länsipuoli (Kartta 1., osa-alue 3.2.)

Puumalansalmen sillan länsipuolelta pohjoiseen aina uimarannalle asti maankäytössä korostuu rantojen julkinen käyttö: satama, luotsiasema, venerannat, kesäteatteri jne.. Koko ranta-alue on rakennettu. Liiketilojen rakentaminen on keskittynyt sataman ympärille sekä länsirinteen yläreunaan, Vanhan Puumalantien varteen. Pientaloalueet puutarhoineen painottuvat puolestaan pohjoisemmas Pappilan alueelle.

Länsirinne on hietapitoista sedimenttimaata, avokalliota on havaittavissa vain vähän. Pappilaan päin mentäessä alueen profiili loivenee ja sedimenttimaiden peittävyys kasvaa. Rantavyöhyke on kivisempää ja paikoin kallioista, mutta lahdelmat ovat hietapohjaisia samoin Koskenselkään laskevat purot ja ojat. Koko alue Vanhasta Puumalantiestä rantaan on tiiviisti rakennettua eikä alkuperäisbiotooppeja todettu. Alkuperäisbiotooppien lajistoa on todettavissa vain laskuojien ja purojen varsilla. Sen perusteella nykyiset rannan rakennetut alueet ovat monin paikoin olleet rehevää tervaleppäkorpea ja rinnealue lehtomaista kangasta tai tuoretta kangasta.

Kuva 1. Puumalan keskustaajaman rannat ovat pääasiassa hietapitoisia sorarantoja.

Kuva 2. Rantojen luonto- ja virkistysarvoa ei ole täysin ymmärretty. Kuva uimarannalta.

Alueen kasvilajisto, niin alkuperäislajisto kuin tulokaslajistokin, todettiin monipuoliseksi, mutta tavanomaiseksi. Rantavesien lajisto indikoi oligotrofista vettä, mutta lahdelmissa ja laskuojien ja purojen suulla kasvilajisto indikoi rehevöitymistä johtuen keskusta-alueelta tulevien pintavesien ravinteisuudesta. Rannan läheisyydessä mm. nokkonen on vallannut paikoin alaa. Alueen kasvilajisto todettiin tavanomaiseksi, rauhoitettuja tai uhanalaisia lajeja ei todettu. Alueen lintulajisto todettiin tavanomaiseksi suurten reittivesien ja kulttuuribiotooppien lajistoksi. Uhanalaisia lintulajeja ei todettu.

Suositus. Suunnittelualueella ei todettu rauhoitettuja tai uhanalaisia kasvilajeja, uhanalaisia lintulajeja tai uhanalaisille lajeille soveltuvia elinympäristöjä. Alueella ei myöskään todettu arvokkaita luontokohteita, jotka tulisi erityisesti ottaa huomioon alueen maankäyttöä suunniteltaessa.

Rantavyöhykettä käytetään yleisesti varastona ja rantavyöhyke on roskaantunut (esim. vene- ja uimarannat, Kuva 2.). Alue tulisi siistiä ja roskat ja jätteet käsitellä jätelain vaatimalla tavalla. Rantavyöhykkeen puistomaisuutta voisi lisätä hoitamalla ja siistimällä puskettuneita ja rehevöityneitä alueita ja muuttamalla aluetta puistomaisemmaksi.

3.3. Sappulanlahti –Hevossaaren alue (Kartta 1., osa-alue 3.3.)

Sappulanlahdesta Hevossaareen rantavyöhyke on tiiviisti rakennettu. Alueen rantavyöhykkeessä on taloja ja vapaa-ajan asuntoja. Metsäalueet kauempana rannasta ovat intensiivisen metsätalouden piirissä ja metsässä risteilee kunto- ja retkeilypolkuja. Lähellä Lietvedentietä on vanhoja viljelyksiä, jotka ovat pikkuhiljaa puskettuneet.

Hevossaaren ja mantereen välinen salmi on maatunut umpeen. Hevossaaren pohjoispuolen lahti on pääosin rakentamatta. Lahti on dys-oligotrofinen. Ruskeavetisyys johtuu mm. Vehkolammesta lahdelle johdetusta ojasta sekä lahden luoteispuolen ojitetuista korvista, joista vedet johdetaan lahdelle. Sappulanlahteen johtava oja kerää vetensä aina Lietvedentieltä ja keskustaajamasta asti, jonka vuoksi Sappulanlahden vesi on varsin ruskeaa ja ravinteista. Lahden perukan kasvillisuus indikoi lievää rehevöityneisyyttä. Sappulanlahdessa on uimaranta (Kuva 4.).

Sappulanlahden ja Hevossaaren takana oleva metsämaa on pääosin kallioista, hietapitoisen maan aineksen peittämää mäntykangasta (MT). Puusto alueella on 40-50-vuotiasta, paikoin hieman vanhempaa. Alueella on kuntopolkuja ja ulkolureittejä. Hevossaaren luoteispuolen hietaiset rinnemaat ovat rehevämpiä ja osin lehtipuuvaltaisia metsiä (OMaT, AthFT), jotka on ojitettu ja harvennushakattu. Puusto tällä alueella on kookasta, mutta kolopouita todettiin vain muutamia. Tästä osasta etsittiin erityisesti merkkejä liito-oravan oleskelusta alueella. Lajia tai merkkejä lajin oleskelusta alueella ei kuitenkaan todettu.

Lähellä Lietvedentietä on laaja hietamaakangas, jossa mäntykankaan (MT) hidas sukkessio on johtamassa kosteimmilla paikoilla kohti varpurämeitä. Alueen metsiä on kuitenkin hakattu, aluetta on ojitettu ja alueella on hylättyjä, puskettuneita peltoja, jonka vuoksi sukkessio on pysähtynyt. Ihmisen vaikutuksesta johtuen kangasmaan kasvilajisto on monipuolinen. Kokonaisuudessaan lajisto todettiin kuitenkin tavanomaiseksi kangasmetsien ja kulttuuribiotooppien lajien sekoitukseksi.

Sappulanlahden – Hevossaaren alueen kasvi- ja lintulajisto todettiin tavanomaiseksi dys-oligotrofisten ja oligotrofisten vesien sekä kangasmetsien lajistoksi. Kasvilajistossa todettiin runsaasti kulttuuriympäristöjen lajistoa ihmistoiminnan vaikutuksesta johtuen.

Kuva 3. Kekustan itärannoilla vapaita rantoja on vähän. Kuva sairaalan rannasta.

Kuva 4. Sappulanlahden veden laatua heikentää aina Lietvedentieltä asti lahteen vedetty oja, joka tulee kuvan takaosan rantaan.

Suositus. Suunnittelualueella ei todettu rauhoitettuja tai uhanalaisia kasvilajeja, uhanalaisia lintulajeja tai uhanalaisille lajeille soveltuvia elinympäristöjä.

Sappulanlahden itärannan kalliainen ja kapea niemenkärki pienine luotoineen on maisemallisesti merkittävä, jonka vuoksi se tulisi jättä nykytilaansa. Hevossaaren eteläpuolella on pieniä luotoja, jotka tulee pienialaisina (alle 2ha) jättää nykytilaansa. Sappulanlahden alueella tulee rakentaa ja toimia niin, että uimarannan veden laatu säilyy hyvänä. Lahteen johdettuihin ojiin tulisi rakentaa laskeutusaltaat lahden ravinnerasituksen vähentämiseksi, koska lahdella on yleinen uimaranta.

3.4. Keskusta, Pappilantie-Hiekkarannantien alue (Kartta 2., osa-alue 3.4.)

Vanha Puumalantien länsipuolen rinne Pappilantiestä Hiekkarannantiehen laskee loivasti Koskenselän rantaan. Alueen maaperä koostuu hietapitoisista sedimenteistä, kallioita alueella on vähän – lähinnä rantavyöhykkeessä. Koskenselälle laskevat purot ja ojat ovat hietapohjaisia, samoin rantavyöhykkeen pienet lahdemat.

Alue on pientaloaluetta, alkuperäisbiotooppeja on säilynyt vain eräiden Koskenselälle laskevien purojen varsilla rannan läheisyydessä. Rantavyöhykkeen biotooppeja on muokattu vuosien kuluessa asukkaiden toimesta (mm. nurmikoita, vene- ja uimrantoja), jonka vuoksi suurinta osaa rantavyöhykkeestä voi luonnehtia erilaisiksi kulttuuribiotoopeiksi. Säilyneet biotoopit ovat tervaleppäkorpia, mutta niissäkin oli todettavissa paljon tulokaslajeja, mm. jättipalsamia (*Impatiens glandulifera*). Alueen kasvilajisto todettiin monipuoliseksi, mutta tavanomaiseksi. Vesikasvit indikoivat oligotrofista vettä, lahdelmien ja puron laskukohtien kasvilajisto indikoi selvää rehevöitymistä. Syynä lienee puroihin pientaloalueilta tuleva ravinnerasitus.

Alueen lintulajisto todettiin tavanomaiseksi oligotrofisten vesien ja kulttuuribiotooppien lajistoksi. Sinitiaisten ja viherpeippojen runsaus viitanee runsaaseen talviruokintaan keskusta-alueella. Pappilantie 10:n pihassa todettiin käenpiian (*Jynx torquilla*) reviiri. Laji on NT-laji.

Louhelantien ali Koskenselän rantaa johtava puro ja sitä ympäröivä tervaleppäkorpi on lajistollisesti monipuolinen ja edustava näyte alueen alkuperäisbiotoopeista. Tervaleppäkorvessa todettiin mm. näyttävä kangaskortekasvusto (*Equisetum hyemale*) (Kuva 5.). Tervaleppäkorven puusto on iäkästä. Alueelle on levinnyt myös tulokaslajeja

Suositus. Suunnittelualueella ei todettu rauhoitettuja tai uhanalaisia kasvilajeja tai uhanalaisia lintulajeja. Alueella todettu käenpiian reviiri (NT-laji) oli pihapiirissä. Louhelantien tervaleppäkorpi on luontotyyppinä edustava ja lajistollisesti monipuolinen. Tervaleppäkorven läpi virtaava puro on Metsälain tarkoittama pienvesi. Puro ja sitä ympäröivä korpi tulisi jättää näistä syistä nykytilaansa, vaikka korpi ei olekaan aivan luonnontilainen.

Kuva 5. Tervaleppäkorpea Louhelantien ja rannan välissä. Korvessa todettiin laaja kangaskortekasvusto (*Equisetum hyemale*). Korven poikki on vedetty sähkölinja.

Kuoreksenmäen ja lähiympäristön kasvi- ja lintulajisto todettiin tavanomaiseksi kangasmetisen ja oligotrofisten vesien lajistoksi. Kangasvuokkoa ei etsinnöistä huolimatta todettu, vaikka Kuoreksenmäen etelä- ja länsirinne näyttäisi soveltuvan lajin kasvupaikaksi. Ko. alueilta todettiin mm. yövilkka (*Goodyera repens*) ja häränsilmä (*Hypochaeris maculata*).

Suositus. Suunnittelualueella ei todettu rauhoitettuja tai uhanalaisia kasvilajeja, uhanalaisia lintulajeja tai uhanalaisille lajeille soveltuvia elinympäristöjä. Kuoreksenniemi ja Lotjalahden eteläpuolen kalliojyrkäne Kuoreksenmäen rannassa ovat maisemallisesti merkittäviä, jonka vuoksi ne tulisi jättää nykytilaansa.

4. YHTEENVETO

Suunnittelualueelta ei todettu rauhoitettuja kasvilajeja eikä uhanalaisia kasvi- tai lintulajeja, joilla olisi merkitystä alueen maankäytön suunnitteluassa. Useat kalliomäet sekä Sahnalahden siirtolohkareet ovat maisemallisesti merkittäviä, jonka vuoksi ne tulisi jättää nykytilaansa. Kalliomäet ovat myös Metsälain tarkoittamia karuja elinympäristöjä. Varovainen metsänhoito mäkien lakialueilla on mahdollista. Samoin eräät niemet ja pienet saaret todettiin maisemallisesti merkittäviksi. Keskustaajamassa todettiin Metsälain tarkoittama pienvesi ja Pappilanlahti todettiin luonnon muotoisuudeltaan merkittäväksi. Sahanlahden alue ja Lauttakankaanmäki ovat myös historiallisesti merkittäviä (Muinaismuistolaki).

Suunnittelualueen erityispiirteenä todettiin pienten vesien rehevöityminen (Mesiäinen, Hepolampi, Vehkolampi, Lostijärvi ja Särkijärvi), joka on heikentänyt näiden vesien tilaa. Syynä ovat soiden ojitus sekä aiempi peltoviljely, jotka ovat rehevöittäneet pienvesiä ja lisänneet pienvesien humuskuormitusta. Lostijärven rehevöitymiseen saattaa olla myös syynä suljetun kaatopaikan ravinnevalumat. Erityisesti ravinnepestöjä pitäisi pyrkiä rajoittamaan näihin vesiin.

Tampereella 6.10. 2011

Jouko Sipari
FM, biologi

Jouko Sipari Tmi
Katajikonkatu 1 F 19
33820 Tampere
p. 040-7044750
jouko.sipari@saunalahti.fi

